

TAM TAM

MĚSÍČNÍK ČESKÝCH A SLOVENSKÝCH SKAUTŮ V EXILU

ROČNÍK VI.
LISTOPAD

ČÍSLO
1978 3

O padání listů.

Máme listopad. Tento název by si spíše zasloužil měsíc předcházející, protože říjen je doba, kdy se v našich končinách stromy nejvíce zbavují svých listů. Teď najdeme jen tu a tam nějaký zbytek té barevné krásy, která tak charakterizuje podzim. Jako vše v přírodě, má i tento jev nějakou příčinu i účel. Opadávání listů se připravuje delší dobu. Léto končí a denního světla ubývá. Životně důležité látky se počínají rozkládat a jejich složky se stěhují z listů pryč. Také listová zeleň - chlorofyl - podléhá tomuto procesu. V listech zbývá hlavně celulóza a barviva, která nejsou rozkladem postižena. Tyto žluté a červené látky byly přítomny již v zelených listech, ale mnohem sytější zelená barva chlorofylu je překryta. Jistě jste si všimli, že některé dřeviny mají i v létě barevné listy - způsobují to zvláště silná barviva, která překryjí chlorofyl. Většinou jsou to ozdobné keře a stromy.

Když se všechny cenné látky z listu přemístily do větvi, kmene a kořenů, začne se mezi řapíkem a větévkou vytvářet vrstva korkové tkáně, v níž se pak list lehce ulomí. Rostlina nejprve zacelila ránu, která vznikla později oddělením listu.

A proč to všechno? V zimě nejsou kořeny schopny sát ze zmrzlé půdy vodu, ale listy by ji odpařovaly dále. Důsledkem by bylo uschnutí keře či stromu. Strom bez listů také nezadrží na sobě v zimě velké množství sněhu, které by ho mohlo svojí vahou polámat.

Chcete si uchovat barvy podzimu až do jara? Uřízněte si větvíčku s pěkně zbarvenými listy, rozklepejte spodní konec a ponořte do směsi jednoho dílu glycerinu a dvou dílů teplé vody. Když ji po několika hodinách vyjmete, můžete ji uchovat bez vody přes celou zimu. Podmínkou úspěchu je, aby listy nebyly ještě uschlé a aby je dosud nepřešel mráz.

RADOSTNĚ UDÁLOST! Český a slovenský skauting v exilu oznamuje celé své obci štenářské, že do velké skautské rodiny přibyl přírůstek: malá skautská družina v nejsevernějším koutu Evropy - ve Stockholmu. V jejím čele stojí Kutilka, pomáhá jí Mimi, členem je nováček Veronika. Družina je to sice malá, ale má se čile k světu. Přejeme jí dobrý vítr do plachet a mnoho radosti při všem skautském podnikání!

Redakce

KAREL IV.-

OTEC VLASTI

(* 1346 - † 1378)

Dne 29. listopadu 1378 zemřel český král a římský císař Karel IV. Patřil mezi nejznamenitější panovníky všech věků a všech národů. Ještě dnes, po šesti stoletích, uctívá jeho památku celá kulturní Evropa.

Dne 30. října 1333 přišel do zbraslavského kláštera kralevic Karel, aby se pomodlil u hrobu své matky, Elišky Přemyslovny. Vracel se do své české vlasti po desetiletém pobytu na francouzském královském dvoře, kam ho byl poslal jeho otec, Jan Lucemburský. Z Paříže si přivážel královský syn cenný dar: výborné vzdělání.

V Čechách byl uvítán s velikou slávou a nadějí. Našel zemi velice zuboženou, ale od první chvíle se staral o její zvelebení. Zavedl v zemi pořádek, klid a mír. Brzy po své korunovaci založil v Praze universitu, první ve střední Evropě. Nechal vybudovat mnoho krásných staveb, kterým se dodnes obdivujeme. Obnovil pražský hrad, katedrálu svatovítskou, založil Nové město pražské, kázal vy stavěti kamenný most, hrad Karlštejn, kostely a kláštery. Staral se o rozkvět umění, řemesel, obchodu i církve. Zakládal vinice, rybníky, pěstoval lesy. Zanedbanou kdysi českou zemi proměnil v kvetoucí, mocný a bohatý stát, jehož hranice rozšířil mírovou politikou úmluvami a sňatkovými smlouvami. Připomeňme totiž, že náš milý král třikrát ovdověl a čtyřikrát se oženil.

Nedivme se tedy, že panovníku tak znamenitému byla nabídnuta císařská koruna. Karel se tak stal hlavou říše římskoněmecké. Na své cestě do Říma byl všude slavnostně vítán a uctíván. Dokonce se praví, že veliký básník Petrarka a jiní jeho slavní krajané žá dali Karla, aby se ujal vlády nad Itálií a zavedl v zemi pořádek.

Nade všechny šlechtické tituly, které Karel za svého života získal, je ten, který mu dal český lid: nazval ho Otcem vlasti.

Ěrbovní pověsti

vypráví vám sestry Hana H. Klíma J.

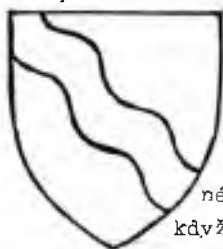
O KAPRU, ŘECE A ŽEBŘÍKU.

Máte již všichni odborku z plavání? Jestli ne, pak si ji co nejdříve udělejte, protože dva čeští rytíři ji získali, a to již před 820 roky. Nevěříte? Tak my vám dnes řekneme, jak se to přihodilo. Bylo to právě v té slavné bitvě o město Milán v roce 1198, ve kterém český kníže Vladislav II. získal královský titul a Česká země dostala do znaku bílého dvouocasého lva. O tom jsme vám však již vyprávěli v Tam-Tamu č.3/1977.

U toho města Milána, kterému tenkrát Češi hezky po česku říkali Medulán, se proslavila celá řada českých bojovníků a ti byli za své hrdinské činy pasováni na rytíře a odměněni znkem. Minule jste se dozvěděli o tom, jak Ješek z Pardubic dostal do svého štítu bílého půlkoně a dneš si povíme o těch dvou, kteří uměli tak dobře plavat a byli tak odvážní, že tím získali slávu českému vojsku a sobě znaky do štítů.

Tenkrát u Milána se české a císařské vojsko utábořilo na břehu řeky Addy, kterou, tehdy rozvodněnou, nebylo možno přebrodit. Jediný nepoškozený most byl na milánském břehu strážěn silnou městskou posádkou. Proto bylo na válečné poradě dohodnuto, že bude nutno počkat, až voda v řece zase opadne.

V českém vojsku se nacházel mladý šlechtic Odolen ze Střížovic, a ten po několikadenní nečinnosti se začal nudit. Však to znáte, když není na táboře připraven program, jak ten čas pomalu utíká. A tak, aby mu nebyla dlouhá chvíle, s přítelem Bernardem Soběslavicem si osedlali koně a jeli na vlastní pěst prozkoumat, kde by bylo možno řeku přebrodit. Neželi ani daleko od tábora, když uviděli příhodné místo k přeplavání. Oba pobídli koně a odvážně, i když dost neuváženě, se vrhli do valcících

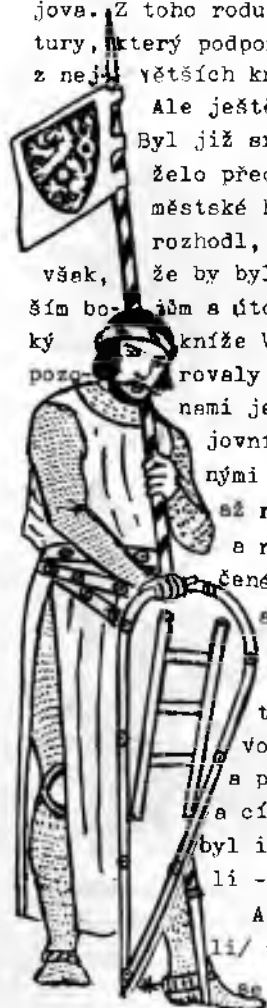

se vln. Proud byl však dravější než očekávali a oba mladíci začali s řekou bojovat o záchranu svého života. Odolen a je o kůň dosáhli po vypětí všech sil protějšího břehu. Hůře se však vedlo Bernardovi. Dravý proud uchvátil jeho koně. Rytíř sám se polomrtvý přece jen dostal na druhou stranu.

Zatím z českého ležení s nepětím pozorovali počínání obou mladíků.

Sám Vladislav pozorně sledoval jejich boj s rozvodněnou řekou, a když pak konečně oba dosáhli protějšího břehu, dal svolat vojsko a sám v jeho čele jako první se vrhnul do proudu. Neboť to, co dokázali Odolen a Bernard, se stalo příkladem pro ostatní. Přejít se sice neobešel bez ztrát, ale většinou se podařilo dostat se na druhý břeh. Ten přepadli a zneškodnili nic netušící městskou posádku hlídající most, čímž české vojsko umožnilo přechod císařským. Za svůj statečný čin byl odměněn Odolen ze Střížovic modrým pruhem ve stříbrném štítě, zornoujícím řeku, a Bernard, že prý plaval jako ryba, dostal do znaku zlatého kapra v modrém poli. Potomci Odolenovi se pak psali Pětipeští z Chýs a vyznamenali se, tak jako Odolen, statečnými činy. Kapra na štítě zdědili po svém předkovi Bernardu Soběslavici Hodějovští z Hodějova. Z toho rodu proslul v 16.století Jan Hodějovský, znalec literatury, který podporoval básníky a na své tvrzi Řepici měl prý jednu z největších knihoven své doby v Čechách.

Ale ještě o jednom statečném činu u Milána si dnes povíme. Byl již srpen 1158 a české vojsko s císařskými stále ještě leželo před tímto nedobytným městem. Vysoké a dobře strážené městské hrady nebylo možno ztéci, a tak se císař Fridrich rozhodl, že město dlouhým obléháním vyhladoví. Neznamenalo to však, že by byl před Milánem klid a mír. Snad denně docházelo k menším bojům a útokům a jednou sami milánští se pokusili o výpad - český kníže Vladislav však zahnal útočníky zpět. Při tomto výpadu pozorovaly stráže na hradbách se zaujetím, jak si vede před branami jejich městské posádka. Toho si všiml jeden český bojovník a hned využil jejich nepozornosti: s několika jinými přistěvil k hradbám žebřík a nepozorován se dostal až na cimbuří, kde svým mečem porubal překvapené strážce a nezraněn se touže cestou zase dostal ke svým. Po skončeném boji se Vladislav dozvěděl o tomto hrdinském činu a dovolil udatnému rytíři nosit ve štítě žebřík.

Milánští se tak dozvěděli, že jejich hrady přece jen nejsou nedobytné a když vypukl v obleženém městě navíc hlad a nemoce, vyslali poselstvo k Vladislavovi, který se od té doby psal král český Vladislav I, a pokorně ho žádali, aby se stal prostředníkem mezi nimi a císařem při vyjednávání míru. To se také stalo a tím byl i skončen boj o Milán, čili jak mu staří Čechové říkali - Medulán.

A sbychom nezapomněli - ten žebřík /zlatý v modrém popotom nosili na svém štítě páni z Choustníka, kteří tak psali po svém hradu v jihovýchodních Čechách.

STROMY

Když se bukové lesy začnou barvit do hněda, je to neklamná známka toho, že se podzim naplno ujal svého práva. A buk mu vystylá cestu vysokou vrstvou zlatohnědého listí, které na podzim prozradí v lese každý pohyb. Ale tehdy je procházka v podzimním bukovém lese nejpěknější.

Buk je rozšířen po celé Evropě - od Pyrenejí až po Ukrajinu, z jižní Itálie a Řecka až do jižní Anglie a Švédska. A všude tvoří krásné lesy s dlouhými, hladkými, šedozelenými kmeny, s vysoko nasazenou korunou. Pod stinnou klenbou bukového lesa spočívající na vysokých, štíhlých pilířích mohutných kmenů si připadáš jak v gotickém chrámu.

Říkají mu matka lesa. To proto, že jeho listí zúrodnuje lesní půdu. A také pro jeho odolnost. Mohutnými kořeny zakotven v zemi odolává i nejsilnějším vichřicím.

Bukové dřevo je husté a pevné. Používá se k mnoha účelům: k výrobě nábytku, nářadí, překližek, obalů pro potravinářské výrobky, samozřejmě jako kvalitní palivové dřevo. Dříve se z bukových štěpin pátilo v milířích dřevěné uhlí, z popela se vyráběl potaš K_2CO_3 , důležitá chem. surovina.

Bukvicemi se v lese živí sojky, holubi, veverka, černá zvěř a mnoho dalších živočichů, kterým jejich úroda každoročně pomáhá překonat nepřízeň zimy.

Na jaře potkáte v bukovém lese spoustu podivných rostlinek - tenký stonek ukončený na vrcholu pupenem, pod ním dva velké ledvinité, svěže zelené listy. Nezašlápněte je - jsou to budoucí "matky lesa".

T A J N Ý K A M A R Á D

Tuhle hru již možná mnozí znáte. Nejlépe se totiž hrála na táboře. Ale dnes vám ji chceme znovu připomenout : Na lístečky se napsala jména všech táborníků. Pak se lístečky dobře složily a daly do klobouku. Pořádně se zamíchaly a na daný povel každý spěchal, aby si mohl vylovit 'svůj' lístek. Teď bylo zapotřebí jej co nejrychleji rozbalit a přečíst jméno, ale tak, aby je druzí neviděli. Když si někdo vytáhl své vlastní jméno, musel ho rychle vrátit nebo se losování opakovalo. To jméno na lístečku se stalo vaším tajemstvím a tím jste si vylosovali svého tajného kamaráda. Nu a pak se nedělo vlastně nic, ale jen zdánlivě. Později nevycházel účastníci hry z překvapení. Tu našli na své posteli jahůdku, květinu, žvýkačku. Ešus občas záhadně mizel a objevoval se umytý. Kdosi našel ve svém stanu ramínko na šaty, jiný umný svícínek a třetí půvabnou mátohu anebo svitek březové kůry. Neznámá ruka zavřela váš stan za vaší nepřítomnosti, když se hnala bouřka, usušila promoklé boty /asi během noční hlídky/ - zkrátka dělala vám pomyšlení. Avšak vy jste také vymýšleli tajnému kamarádce různé pozornosti. Tahle hra se dá hrát leckde a doba trvání může být různá. Někdy se děti pro ni tak nadchnou, že stěží je možno dodržet normální program. Hned chybí někdo na rozsvičce, protože chystá cosi pro tajného kamaráda, hned služba jaksi vážne, protože se cosi tajemného kutí. To je pak třeba rozhodně usměrnit. Ale vítězem je ten, kdo dokáže být utajen. Je k tomu třeba pevné vůle, abyste nevyzvonili ani nikomu třetímu, kdo je vlastně váš tajný kamarád. Hra bude od vás vyžadovat, abyste se občas tichounce plížili a abyste dobře sledovali svého kamaráda, jeho záliby, zvyky, přání. Uplatníte možná Máminu hru, která vám přikazuje vyrobit něco vlastní rukou pro potěšení druhého. Uplatníte svou fantazii. Snažte se vymyslet něco opravdu nového, originálního, vtipného !

Počkat - my jsme zapomněli říci to nejdůležitější : že totiž se ta hra dá hrát vždy a všude, ba můžete si ji zahrát každý sám, nemáte-li právě po ruce skautskou družinu ani třídu nebo jinou partu, která by měla pro hru smysl. Ale nějaký ten tajný kamarád se snad vždy a všude najde, který by se mohl stát vaší 'obětí'. K téhle hře se obzvlášť hodí předvánoční čas. A přejeme vám hodně zábavy, až budete - po očku - pozorovat reakce svého tajného kamaráda. Ale pamatujte : za žádnou cenu se nesmíte nechat prozradit !

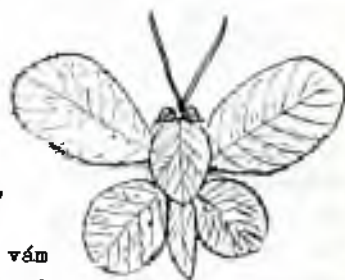
Kouzelné listí

Indiánský oheň na zdi. Aby vám váš byt ve městě připomínal ty nejhezčí chvíle v přírodě, udělejte si obrázek na zeď. Na kreslicí bílou nebo černou čtvrtku - podle barvy listu - nalepujte pěkně barevné listy podle vlastní fantazie. Když se o to pokusíte dvakrát, třikrát, uvidíte, že listy samy vám dají inspiraci. Hezké je skládat je do tvaru ohně. Musí být pestré, převážně s červeným odstínem. Listy nejdříve usušíme a to tak, že je rozložíme na novinový papír, přikryjeme a zatížíme knihou. Ještě lépe se suší mezi savými papíry. Usušené listy pomázneme

jen maličko z rubu rychleschnoucím lepidlem a nalepíme na čtvrtku do žádaného tvaru.

Možná, že při skládání obrázků upotřebíte ještě jiné poklady, které se povalují v lese nebo dokonce kdekoliv venku a můžete je posbírat i cestou ze školy. Jsou to drobné úlomky kůry, stopky, spadané jehličí.

Obrázek, který se vám obzvláště podařil, mů-

žete potáhnout průhlednou samolepicí folií.

Můžete se taky pokusit o výrobu přírodního rámečku. Hodí se k tomu na příklad březová kůra nebo větvička. Těšíme se, že sami něco vymyslíte a napíšete nám.

Ale taky na půdách se někdy povalují rámečky,

kteří čekají, až je někdo znovu objeví. Jistě jste už uhodli, že tím nejdůležitějším nástrojem jsou opět kouzelné brýle. V předvánočním čase může takhle vzniknout docela originální dárek.

Mnoho zdaru, milí kouzelníci!

SEM-TAM

Táborová příloha
časopisu Tam-Tam

Léto 1978, Č. 11.

LETNÍ TÁBOR
ODDÍLŮ
KARLSRUHE
A
BERN
GLATT
15. - 30. 7. 78

JAK SI KRTEK VYHRABAL DÍRU V NAŠÍ PODSADĚ

Vybrali jsme s tatou místo, na kterém měla stát má podsada. Přesně v prostředku byla hromádka hlíny, kterou tu vyhrabal krtek. Říká se jí Krtina. Táta tu hromádku ušlapal, až z ní byla placka. Postavili jsme ze dříví podsadu a napnuli plachtu. Když jsme ráno přišli stavět podlahu a postele, byla tu krtina znova a na tom samém místě. Když jsme stan dodělalí a nastěhovaly se s Helenkou, vykopal krtek novou díru v rohu podsady, kde už není podlaha. Jednou při hlídce jsem pak viděla dva krtky, jak ze svých krtin vylezli a začli si hrát a pak zas zalezli. Moc se mi to líbilo.

Ferda

JEDNA Z HLÍDEK

Je móoc brzo rano. Ranní doba, kdy normalní lidé "ještě" a skauti "už" spí. A v tuto ranní dobu jsem měla hlídat tábor. Budete se divit, co se všechno při noční hlídce může stát.

Začalo to, jako začíná každá noční hlídka: byla jsem krutě vzbuzena a vytahnutá ze spacáku (divím se, že mě Riki a Sojka z toho spacáku vůbec dostaly!). A protože jsem nebyla ještě pořádně vzhůru, tak jsem se zaptala: "Ale vždyť není budíček, proč mě budíte tak brzy?" A Sojka odpověděla: "Ale máš hlídku, to jsi zapomněla?" Plácla jsem se na čelo; a jo, pravda, měla jsem hlídat od dvou do čtyř hodin. Tak mi nic jiného nezbylo, než vylézt z podsady a dvě hodiny hlídat tábor (nebo: dvě hodiny sedět v teepee a neustále civět do ohničku, totiž na hodinky).

Vlaščívka

(Co se pak stalo, se sem bohužel nevešlo, ale ...)

Zde důkaz, že na skautském táboře nejsou ohroženi jenom skauti, nýbrž také úplně nevídaná zvířata, tentokrát náš věrný Bahňák:

LOVENÍ BAHŇÁKA

Asi v 15 hod. jsme se šli koupat. Jako vždycky byla voda mokrá a studená. Všichni se koupali. Byl s námi tentokrát i Bahňák, který nám potom přidělal plno starostí. Zrovna jsme se s Gábinem začali otužovat ve vodě. Když jsme byli asi uprostřed, pustil se za námi Bahňák. Volal jsem, aby ho zadrželi, ale bylo už pozdě. Bahňák byl strhnut proudem. Okamžitě byl pod vodou. Gábin skočil hned za ním. Já jsem stál asi pět metrů dál, ale přesto jsem se pustil také za ním. Gábin se pokoušel vytáhnout Bahňáka z vody. Já jsem přitáhl matraci a posadil Bahňáka na ni. Tím byl Bahňák zachráněn.

Myšák

KOUPÁNÍ

Na táboře se mi nejvíce líbilo koupání. My jsme jeli s matračkou dolu vodopádem. Já jsem plaval dolu. Potápěl jsem se, skákal jsem ve vodě. Jednou jsem jel s matračkou vodopád a málem jsem se utopil. Ve vodě jsme také hráli s Myšákem. Pak jsem přijel s matračkou, Myšák mě chytil a oba jsme se postříkali. Jednou spadl Bahňák do vodopádu a málem se utopil. Ještě že ho Myšák zachránil. Víc nevím.

Romeo

Nova rubrika Sem-Tamu:

CITÁT a KOMENTÁŘ

Už v sobotu dopoledne přijížděli skautky a skauti. Asi čtyři minuty před polednem jsme přijeli i my. *Skautská přesnost byla již vždy naše první zásada.* Večer jsme v jídelně odhlasovali, že půjdeme druhý den do kostela na mši svatou. *Každý byl dobrovolně donucen.*

V osm jsme byli krutě vzbuzeni Krysařovou trubkou. *Tato věta bohužel neodpovídá pravdě. Zní správně: V osm Krysař se krutě probudila svojí trubkou.*

Přes noc se nám udělal na nebi "deštový mrak přes celý obzor", neboli nimbus. *Přes den se vyprázdnil nad táborem.*

Začalo to jako vždycky: budíček, rozcvička, mytí, snídaně, nástup. *Začalo to jako vždycky: budíček, otočit se a chrnět dál, snídaně, "nález".*

Dnes přijelo mnoho rodičů. *Dodatečně ještě jednou srdečně děkujeme za návštěvu.* Strašně vyhladovělí jsme usedli k večeři. *Ještě jedno velké UMĚNÍ pro všechny, kteří nám výtečně vařili.*

Začalo to tím, že Asinus u ranního nástupu prohlásil: "Rádcové pod vedením Zmaty mohou jít odpoledne do Glattu." *Pokračovalo to tím, že jsem je po poledním klidu vykopal z tábora.*

Přestože to dopadlo jinak než bylo předpokládáno ... *Přestože to dopadlo jako většina jiných podniků ...*

Škoda, byl to hezký tábor. ...

Také rád čteš o cizích táborech? Nejnemožnější tábor letošního roku, Rodeo 78 uskutečnilo nejnemožnější nápad od založení exilového skautingu. Vydal celou kroniku, aby každý účastník tábora něco měl doma. Zbylo několik exemplářů, můžeš si je objednat. Rodeo, Postfach 570, CH-8304 Wallisellen, Schweiz, nebo I. Salabová (Zmaty), Liegnitzerstr. 3c, D-75 Karlsruhe 1, BRD. Když možno, poplatek SFr. nebo DM. 1.50 priložte ve známkách.

V a ř í m e, v a ř í m e k a š i č k u ..

Ráno měla naše družina Dávej Bachů službu. Na jídelníčku byla krupičná kaše. To, podle mých kuchařských znalostí /checheche/ vyžaduje trochu tepla. Tak jsem se vrhla na kamna, ozbrojená jednou sirkou, jako správná skautka.

Dvacet minut poté jsem kašlajíc, trochu černá v obličejí a velmi vzteklá, začla hledat dveře. Přebрал to Grizzly. O deset minut později kopl do kamen - a že prý máme zavolat Pavla. Vtom vešel Sobol a s výrazem "pusťte k tomu odborníka" /odporníka/ v obličejí nás odstrčil od kamen - a že prý nám ukáže, jak se to dělá.

Po další půlhodině - venku už hladoví skauti mlátili ešusy o stěny kuchyně - se přišel Pavel podívat, zda se už může pískat snídaně. Umíte si představit jeho nadšení nad našimi pokroky. Štěstím bez sebe vysypal půlku služby z kuchyně, chopil se zápalek - a za další půlhodinu plápolal ohniček vesele v kamnech. Postavili jsme na ně mlíko a vyšli jsme obhlédnout situaci. Mezitím bylo už nejmíň půl dvanácté.

Skauti, vysílení, leželi na zemi a nebo ti, kteří měli ještě dost síly, hryzali si nehty. Bumerang se dokonce vybičoval a doplazil se až do podsady pro špendlík. Neúspěšný pokus chytit rybičku v jezírku /pomocí toho špendlíku/ ho tak deprimoval, že ztratil veškerou chuť žít dál a praštil sebou o zem tam, co stál ...

Tu najednou ...co to?... líbezná vůně s p á l e n é k a š e dospěla k nosům nejbližších polo-mrtvol.Umírající zvedají hlavy, větří a v duchu se ptají, zda už jsou v nebi?

Ne, nejsou, protože v ten okamžik zazní nejkrásnější zvuk tohoto světa - nástup,snídaně!Nehybná těla se dávají do pohybu, vstávají, perou a tlačí se kolem kotle...

Bouboc

POCHODEŇ

Chcete si udělat vlastní pochodeň? Potřebujete k tomu starý kotlík nebo velkou plechovku, parafín /nejlepší je smíchaný s pryskyřicí "Fac-kelwachs"/, starý hadr -alespoň 30x40 cm /manšest ráky, prostěradlo, juta a pod., ne však umělé tkani-ny jako nylon, ani vlna/, rovný klacek asi 60 cm, kousek provázku, dva páry šikovních rukou.

Nejdřív roztavíte parafín v kotlíku nad ohněm. Pak kotlík odstavíte a hadr namočíte v něm. Teď bude zapotřebí hadr vylovit a na táčet na klacek. Je-li parafín příliš horký, musíte ho nechat poněkud vychladnout! Jeden pak drží klacek nad kotlíkem a otáčí jím, zatím co druhý namotává parafínem nasáklý hadr. Dělejte to nad kotlíkem, přebytečný parafín stéká zpět do kotle a může se použít na další pochodeň. Avšak pozor! Při namotávání je třeba dbát na to, aby se netvořily vzduchové bubliny - hadr se musí pevně tisknout ke klacku. Dále je třeba dávat pozor, aby se hadr nestáčil a nepřechýlil, nebo aby nevyčnival konec klacku. Nakonec můžete pochodeň převázat provázkem, čímž vše ještě lépe utáhnete. Ale jestliže jste hadr dobře tiskli a pečlivě navinovali, není to nutné. Když parafín vychladne, je pochodeň hotová.

Udělejte si přes zimu zásobu pochodní - je to krásná ozdoba slavnostního táboráku. Budou se vám tuze hodit, až se léto zeptá, co že jste, sestřičky a bráškové, dělali v zimě? *Stránel*

Skautské odznaky

MALGADEŠ /Madagaskar/
Založeno : 1923
Heslo : Toujours pret

TURECKO
1912
Daima Hazır

SINGAPUR
1910
Bersedis

POVÍDÁNÍ O BOBRECH

Za pražského předjaří přestali mnozí nosit skautské odznaky pod klopou. Taky jsem si troufl. A tak mne začal zdravít jeden ježatý klučina odnaproti. A asi za měsíc jsme do sebe vrazili, když se davy valily z holešovické Domoviny z prvního shromáždě-

ní obnoveného Junáka.

"Promínte," povídá.

"Proč mi vykáš, vždyť jsme bráškové?"

"Já bych rád, vlastně my bychom rádi... je nás devět kámošů, nevíme, jak začít. Neporadil byste .. bys nám?"

Půjčil jsem mu Tábor smůly. Když mi ho vracel, říkal, že domovní důvěrník Jim dovolil scházet se v polorozpadlém altánu mezi bloky šedivých čínžáků, když ho trochu vyspraví a jestli bych jim nepřišel trochu povídat o skautingu.

Dali mi napít čaje, uvařeného na čmoudících kamínkách.

"Tak jak se bude vaše družina jmenovat, kluci?" Ticho.

"No třeba po nějakém zvířeti."

"Ale po kterém?"

"Které je vám sympatické a o kterém něco víte."

"Mně je sympatický bobr," ozval se v koutě obrýlený klučina, "je takový šikula..." A klučina se rozpovídal, až jsem sám žaal, jaké mám ve svých vědomostech trhliny: Domovem hlodavce bobra je Kanada a Sev. Amerika. Je výborný plavec a potápěč /vydrží až 1/4 hod. pod vodou/, ale neobratný chodec. Žije nejraději v koloniích, ale každý párek pro sebe. Manželé jsou si věrní. Staví si přehrady a nad nimi své vodní hrady. Stromy až do tloušťky 40 cm ohlodá kolem dokola. Pracují většinou ve dvou - jeden z nich hlídá, musíme obdivovat sílu, s jakou to malé zvíře od-táhne pak kmen na staveniště. Škvíry vycpe větvemi, kameny a vy-maže blátem. Mezi jednotlivými nádržemi si staví spojovací ka-nály. A co dá práce udržování a opravování. Třeba po povodních. Hodně mu taky pomíčí zlomyslně hlavní nepřítel - černý medvěd ba-rybal. Ten ví, že ho ve vodě nedostane, tak ho chce vysušit. Do svých hradů vplouvá pod vodou. Samička tu v bezpečí vyvede 1 - 2 mláďata, která kojí asi 8 týdnů, zatím co pantáta jim sta-ví budoucí dům. Dožívá se 15 let. Bobr dokáže výrazně změnit ce-lé oblasti přírody. Když opouští rejdiště, ta vyschnou a vznika-

jí tzv. bobří louky.

" To je fajn zvíře. Tak budeme tedy bobří," povídá jeden z nich.

" To má ale háček," já na to. "Je skautskou zvyklostí, že bobří družina smí nosit to jméno, jen když má většina členů odborku plavce. Nestačí umět jen plavat, jsou kolem toho i jiné kousky. A pak - odborky se smí dělat až po složení slibu."

" Tak si budem říkat Budoucí bobří. "

" To by snad šlo. A když zvládnete do prázdnin nováčkovskou, poprosím vůdce vinohradské n-ky, aby vás vzal se svým oddílem na tábor, abyste to 'budoucí' mohli brzo škrtnout.

" Máte všichni plavce ?" ptal jsem se jich, když se vrátili.

" Jenom čtyři z nás. A Jirka dostal od 'tonoucího' Frskavky takového pasáka, že jsme pak museli málem zachraňovat jeho."

C O N Á S S P O J U J E

A proč bych si taky jednou nezafušoval Pirátce a Janovi do řemesla ? Jak jsem na to přišel ? Inu, pan učitel České doplňovací školy v Curychu dal tatínkům za úkol, aby řekli svým ratolestem něco tak všeobecně o s l o v e s e . Tak jsem trochu pozavzpomínal, něco naškrábnul na papír. A vida, Lída i Kája tomu porozuměli. A protože jako jeden z mála taky čtu celý Tam-tam a vím, že tam zrovna končí s podstatnými jmény, jášku, když Lída a Kája, proč ne taky Pírko, Šmudla, Bělásek. Ať taky vědí, jak se tahleto mluvnická hatmatilka - názvosloví - nazývá v jejich mateřštině.

"Holky vařily, kluci se obližovali a všichni jsme se těšili ..."

A už jsme rovněma nohama /číslo dvojně/ ve slovesech. Vyjadřují nám nějakou činnost, pohyb, stav. A co všechno se s nimi dá kutit. Dají se všelijak ohývat - časovat. Rozeznáváme u nich osobu

číslo jednotné / množné

1. já dělám my

2. ty vy Doplňte !

3. on, ona, ono .. oni, ony, ona /batoleta/

dále čas : minulý /četl jsem/, přítomný /děláš/, budoucí /budou střílet/

způsob : neurčitý /krájet/, rozkazovací /střel !/, podmínovací /jedl bych/

rod : činný /píšu/ a trpný /je bit/

vid : slovesa skonavá /jdete/, trvací /chodíte/, opakovací /chodíváte/

2. S K A U T I J S O U F A K T P R I M A

Přiznám se, že jsem se trochu chvěl, když jsem vstupoval do stanu. Ale můj spolubydlící je docela hodný hoch. Jenže....

Když jsem se chtěl ráno umýt v jezeře, našel jsem na břehu už dva skauty, kteří se hádali. Nechali hádky, pohlédli na mne, vykulili oči, sebrali své ručníky a svá mýdla a pooděšili kus dál. Ale ne tak daleko, abych neslyšel, co si povídají. "Člověče, jak se sem dostal ten mouřenín?"

"Tiše, mohl by nás slyšet!"

"Prosím tě, ten přece neumí česky."

"Ale vidí, jak se tváříš kysele a udiveně. Domyslí si, že máš něco proti němu."

"Abych neměl! Třebas je to lidožrout! Nebo čaroděj! Vyšel ze stanu Bílého orla, a ten tu ještě není. Možná, že ho podřízнул a sežral!"

"Ty jsi hloupý, Puntíku. Táta říkal, že černoši nejsou hloupější než my a že někteří jsou velmi vzdělaní. Měl nedávno sympozium a když se vrátil, vykládal nám, že nejsympatičtější byl jeden černý doktor - dvojnásobný a ještě odborník pro malomocenství."

"Nu, tenhle nevypadá nesympaticky. A jak pečlivě se umývá za ušima."

"Vzor pro tebe. Koukej, chce skočit do té ledové vody. Plove jako ryba. Puntíku, to je senzace!"

"To dovedu..."

Dál jsem už neslyšel. Udělal jsem kotzmelec pod vodou a pak ještě jeden a vrátil se na břeh. Oba skauti na mne udiveně koukali a mezitím se vynořilo ze stanů víc skautů a také užasle zírali a někteří vykřikli:

"Hele, černoši!"

Tu vystoupil ze stanu i můj nový kamarád a když viděl ty bílé sochy, řekl velmi důrazně: "To je můj přítel, Černý orle. A abyste věděli, kluci, kdo na něho sáhne, je můj nepřítel, a vyzvu ho na souboj!"

"Jak se s ním bavíš, Bílý orle? Anglicky?"

"Za prvé chodí na francouzské gymnázium a za druhé mluví dobře česky. Jeho babička je Češka."

"Béloška - a vzala si čemocha...!" vyjekl jeden skaut, ale hned si položil ruku na ústa, poněvadž si uvědomil, že mu rozumím. Dělal jsem, že to neslyším a šel do stanu, dobře se osušil, až jsem se zahřál a oblékl jsem si skautský kroj. Pak jsem si ustlal postel a vzal Nový zákon, z kterého si čtu každý den jeden odstaveček a pak o tom, co jsem četl, uvažuji. Říká se tomu rozjímání a naučili mě to rodiče. Doma to děláme každý večer společně, jenže domů se dostanu zřídka, protože musím studovat. Někteří spolužáci se ke mně chovají opravdu nedemokraticky. I když jsem nejlepší ve třídě. I když jim pomáhám s úlohami. I když jsem zvítězil za náš gymnázium v běhu - mám totiž dlouhé nohy! Pro ně jsem prostě "špinavý čemoch"! Kristus přece řekl, že máme milovat i nepřátele - a my nejsme nepřátelé, máme jen černou pleť. A k tomu ještě máme kardinála!

Odložil jsem knihu a byl jsem dost smutný, protože jsem nevěděl, jak mě budou trápit skauti v tomto táboře. Tu jsem zaslechl zahvízdnutí a chtěl vyběhnout ze stanu, ale u vchodu jsem se srazil s Bílým orlem a ten povídá: "Piánko, bratříčku, tohle je první zahvízdnutí, pro ty největší spáče. Teprve při třetím půjdeme k vlajce."

"Děkuji ti, že ses mě zastal," řekl jsem vděčně, zatím co se Bílý orel oblékal. "To je samozřejmé. Ostatně - jaképak zastání? Kluci tě budou mít rádi, a jestli se najde nějaký podlec, tak si ho podám."

Zeptal jsem se, co je to "podlec". Bílý orel si pečlivě uvázal šátek a pak řekl uvážlivě: "Podlec je člověk, který jedná podle. Tváří se hezky, ale má zlé srdce a snaží se uskodit, kde může. A kde nemůže, tam se sladce usmívá a služebníčkuje." Uvažoval jsem o tom tak, že jsem úplně přeslechl druhé zahvízdnutí.

"Tak jdem, ať jsme při třetím písknutí u vlajky!" řekl Bílý orel.

Postavil jsem se na konec řady. Kluci po mně pokukovali, ale netvářili se podle ani nevlídně, tak jsem si trochu oddechnul. Když jsme vztyčovali vlajku, zpíval jsem národní i skautskou hymnu a slyšel jsem, jak kdosi zašeptal: "On umí skutečně česky!"

Pak mě vedoucí vyvolal z řady, představil mě klukům a ani trochu se nezmínil o tom, že jsem čemoch. Jen řekl moje pravé a moje skautské jméno, kde studuji, že pocházím z Afriky a že je rád, že tu má tak dobrého sportovce, od kterého se každý může něco naučit - jak už si toho někteří všimli, když jsem skočil do jezera. Cítil jsem, že mi hoří tváře rozpaky, jednak radostí nad jeho slovy, jednak i proto, že se kluci usmívali a pak se jeden po druhém představovali. Byl jsem rád, že jsem odolal rannímu pokušení - při rozhovoru těch dvou skautů u jezera - a že jsem nesebral své věci a nevrátil se do koleje, kde bydlím. Tak bych byl úplně sám a bylo by mi smutno.

Jen uvažuji: je mezi těmi skauty nějaký podlec?

ČERNÝ OREL

Tak dnes tady máme největší a pravděpodobně nejhezčí bankovku, která kdy u nás byla vydána.

Pro zajímavost : byla vyrobena ve Spojených státech.

Mýval

Z kouzelné knihy Arachidonovy

Chystáte se na mikulášskou nebo vánoční besídku? Zkuste zpestřit program několika chemickými pokusy! V oddíle V. Fanderlíka předváděl před rokem své kousky alchymista jménem Arachidon. Podařilo se nám potají nahlédnout do kouzelníkovy tlusté knihy a vyluštit něco z jeho tajných znaků.

Oheň bez zápalek

- 1/ Na směs 1 g zinkového prášku, 1 g dusičnanu amonného /amonium-nitrat, NH_4NO_3 / a 0,4 g chloridu amonného /amoniumchlorid, NH_4Cl / kápneme 1-2 kapky vody. Po několika vteřinách se směs za velkého kouře vznítí.
- 2/ V troše sírouhliku CS_2 / rozpustíme malé množství bílého fosforu a do roztoku namočíme proužek filtračního papíru nebo novin. Když ho pak chvíli podržíme ve vzduchu, nejprve zčerná a pak vzplane. Bílý fosfor je nebezpečná látka, kterou ani normálně neseženete. Proto budete k pokusu potřebovat nějakého chemika.

Víno z vody

Do sklenice dáme předem několik kapek lihového roztoku fenolftaleinu. Při předvádění pak do ní nalijeme vodu, v níž je rozpustěno malé množství hydroxidu sodného /natriumhydroxid, NaOH / nebo sody /natriumcarbonat, Na_2CO_3 /. Voda se zbarví červeně. Chceme-li ji zase odbarvit, nalijeme „víno“ do jiné nádoby, kde máme připraveno trošku nějaké kyseliny /např. sírové, H_2SO_4 /. Stačí též ocet. Množství chemikálií volíme co nejmenší - je třeba si to předem vyzkoušet.

Prosíme naše čtenáře, aby omluvili opeždění říjnového Tam-tamu. Bylo způsobeno stěhováním našeho hlavního expedienta Hurikána REDAKCI DOŠLO : Klára Steigerová /Los Angeles/ - Česká cvičebnice. Doporučujeme tato snadná skripta těm rodičům, kterým záleží na uchování mateřštiny svým dětem. Cena 5,-, při odběru 20 kusů /české doplňovací školy !/ 3,-. Uvědomte si nízký kurs doLaru. Rádi zprostředkujeme.

Usávěrka prosincového čísla je ve čtvrtek, 7.12.78

Redakční kruh Tam-tamu : Cookie, Pirátka a spol.

Předplatné činí pro čtenáře z CH Fr 14,-, z ostatní Evropy DM 17,-

Bankovní spojení :

ze zámoří \$ 10,-

Schweizerische Volksbank Murten, Konto 30/10771/33 - Tschechoslowakische Pfadfinder. Postscheckkonto banky 17-988 Fribourg /Schweiz/.

Čtenáři z Německa mohou použít též konta v BRD :

Rüsselsheimer Volksbank, BLZ 500 930 00 , 6090 Rüsselsheim,

Kto.Nr.200845.02 Tschechoslowakische Pfadfinder i.d.BRD.

Postretouren an :

Postfach 295

CH-8021 Zürich 1

Verband der

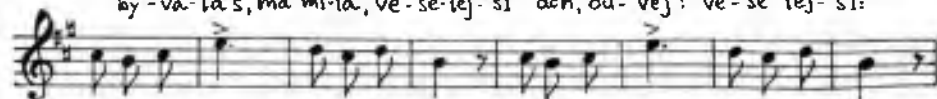
Tschechoslowakischen

Pfadfinder in der Schweiz.

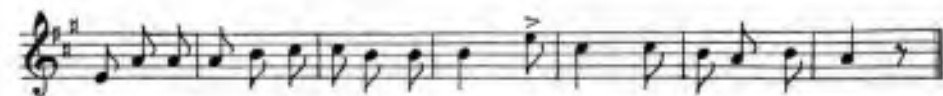
Když jsem k vám chodíval...

1. Když jsem kvám chodí-val přes ty le- sy, ach, ou - vej! přes ty le- sy,
by - va - la's, má mi - lá, ve - se - lej - ší' ach, ou - vej! ve - se lej - ší:

a - le teď jsi, holka, ble - dá, a - le teď jsi, holka ble - dá,

snad se ti sr - de - ťko vy - spat ne - dá? ach, ou - vej! vy - spat ne - dá.

2. Když jsem k vám chodíval

přes kaluže,
ach ouvej! přes kaluže,
bývala's, má milá,
jako růže,
ach ouvej! jako růže!
ale teď jsi, holka, bleďa atd...

3. Když jsem k vám chodíval

pod okýnko,
ach, ouvej! pod okýnko
bývala's, má milá,
krev a mlíko*)
ach ouvej! krev a mlíko:
ale teď jsi, holka, bleďa atd...

4. Když jsem k vám chodíval

na dvoreček,
ach ouvej! na dvoreček,
chodíval za tebou mysliveček
ach ouvej! mysliveček:
mysliveček šel za lesy,
- mysliveček šel za lesy;
nyně má panenka
smutek nosi,
ach ouvej! smutek nosi.

*) jako kvítko.

